

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»
(шифр та найменування спеціальності)

на тему: «Мотивація персоналу та її вплив на ефективність фінансово-економічної діяльності підприємства (на прикладі ІФ ДП АМПУ «Адміністрація морських портів України»)»

Виконавець:

студентка факультету ФЕУП

Пушина Ірина Юріївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Пудичева Г. О.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. Теоретичні основи мотивації персоналу підприємства.....	6
1.1. Сутність мотивації персоналу та її місце в системі управління підприємством.....	6
1.2. Основні методи і принципи стимулювання трудової діяльності на підприємстві.....	14
1.3. Досвід мотивації праці українських та іноземних підприємств.....	20
РОЗДІЛ II. Аналіз ефективності системи мотивації персоналу на підприємстві ІФ ДП «АДМІНІСТРАЦІЯ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ».....	30
2.1. Характеристика ІФ ДП АМПУ «Адміністрація морських портів України».....	30
2.2. Аналіз основних показників фінансово-економічної діяльності ІФ ДП «Адміністрація морських портів України».....	38
2.3. Аналіз існуючої системи мотивації на підприємстві ІФ ДП «Адміністрація морських портів України».....	48
РОЗДІЛ III. Шляхи удосконалення системи мотивації підприємства ІФ ДП «АДМІНІСТРАЦІЯ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ».....	59
3.1. Розробка заходів щодо стимулювання праці у ІФ ДП «Адміністрація морських портів України».....	60
3.2. Економічна ефективність заходів щодо вдосконалення системи мотивації.....	63
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	70
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

В умовах становлення ринкової економіки питання мотивації персоналу до праці відіграють важливу роль як для успіху фінансово-економічної діяльності окремого підприємства, так і для функціонування економіки загалом.

Як нам відомо, персонал відіграє особливу роль у діяльності підприємства. Безпосередньо персонал впливає на всі процеси виробництва – організаційний, технічний, економічний, соціальний, ухвалюючи ті чи інші рішення, від ступеня прогресивності яких залежить ефективність роботи підприємства. Тому на сьогоднішній час актуальним є розроблення і впровадження системи стимулювання праці, підвищення трудової активності підприємства, задля досягнення особистих цілей і стратегій підприємства. Таким чином, успіх роботи підприємства забезпечують працівники, зайняті на ньому.

Актуальність даної теми полягає в тому, що для створення цивілізованих ринкових стосунків в Україні потрібне створення певного балансу інтересів, мотивів та стимулів працівників. Нині цей баланс втрачає вже наявні позитивні досягнення. Найбільш реальним кроком в вирішенні цих проблем є радикальне реформування механізму мотивації праці, що зачіпає усі ланки господарського механізму.

Проблеми мотивації праці досліджувалися відомими економістами світового рівня: А. Маслоу, Ф. Герцбергом, К. Алдерфером, Д. Мак-Грегором, А. Маршаллом, Ф. Тейлором, В. Зигертом, М. Ланогм, Дж. Шонессі, В. Врумом, С. Керолом та ін.

На сьогоднішній час вдосконалення механізму мотивації праці персоналу в умовах ринкової економіки приділяють велику увагу вітчизняні економісти Д.П. Богиня, О.А. Гришнова, Г.А. Дмитренко, В.М. Данилюк, А.В. Калина, В.А. Дятлів, А.М. Колот, В.В. Травин, В.Н. Петюх, І.К. Бондар, А.Н. Уманський, Л.В. Шаульська, Н.Д. Лук'яненко і багато інших.

Метою бакалаврської дипломної роботи є узагальнення системи мотивації персоналу на підприємстві, дослідження її впливу на ефективність фінансово-економічної діяльності підприємства та пошук шляхів для підвищення її ефективності.

Здійснення поставленої мети здійснюватиметься шляхом вирішення наступних задач:

- ❖ узагальнення теорії мотивації та оцінки персоналу на підприємстві;
- ❖ аналіз мотивації як суб'єкту управління на підприємстві;
- ❖ проведення аналізу стану мотивації та оцінки персоналу на українських та іноземних підприємствах;
- ❖ визначити особливості мотивації виробничого персоналу підприємства;
- ❖ проаналізувати фінансово-економічний стан підприємства з метою виявлення резервів підвищення ефективності діяльності підприємства;
- ❖ пошук шляхів та заходів для підвищення системи мотивації персоналу на підприємстві;
- ❖ оцінити економічну ефективність запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є система керування персоналом підприємства.

Предметом дипломної роботи є мотивація та оцінка діяльності персоналу та її удосконалення на підприємстві.

Базою дослідження є Іллічівська філія державного підприємства «Адміністрація морських портів України».

В процесі дослідження використані традиційні способи та засоби економічного аналізу (табличного, порівняння, групування, графічний), обробка матеріалів з використанням персональних ЕОМ.

Структурно дипломна робота поділена на три розділи. У першому розділі детально розглядаються теоретичні основи мотивації персоналу підприємства. Другий розділ роботи присвячений аналізу ефективності

системи мотивації та оцінки персоналу на підприємстві ІФ ДП «АМПУ».

Третій розділ містить в собі розробку шляхів та заходів щодо вдосконалення системи мотивації персоналу на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Дослідивши теоретичні аспекти мотивації персоналу, розглянувши приклади мотивації на зарубіжних та українських підприємствах, проаналізувавши діючу систему мотивації та вживши заходів щодо її покращення на підприємстві ІФ ДП «АМПУ» можна зробити наступні висновки:

1. Мотивація - сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, спонукаючих людину до діяльності, встановлюючи межі, форми, ступінь інтенсивності діяльності, рівень витрати зусиль, старання, сумлінності, наполегливості і що додають їй спрямованість, орієнтацію на досягнення певної мети. Вивчення мотивації необхідне для вирішення багатьох практичних завдань. Перш за все, ці питання цікавлять керівників підприємств, аби активно застосувати знання в повсякденній роботі для активізації діяльності персоналу підприємства, для підвищення ефективності праці колективу.
2. Основним завданням мотивації праці формування у працівників підприємства сутності та значення мотивації в процесі їх праці а також демократичних підходів до керування персоналом із використанням сучасних методів мотивації. А також, для отримання належного результату від роботи виробничого персоналу необхідно розробити та застосовувати систему мотивації, яка буде відповідати потребам кожного робочого індивідуально та всього персоналу в цілому.
3. Розробка ефективного мотиваційного механізму має стратегічне значення для підприємств. Розуміння, формування і задоволення потреб персоналу є основою створення цього механізму, а отже вирішальним кроком до досягнення мети діяльності підприємства. Запровадження ефективного мотиваційного механізму сприяє підвищенню конкурентоспроможності, продуктивності і, в кінцевому результаті, прибутковості підприємства.

4. Виходячи з даних аналізу діючої системи мотивації персоналу підприємства ІФ ДП «АМПУ» можна визначити основні методи управління персоналом, що застосовуються на підприємстві: організація моніторингу мотивації трудової активності та управління мотивацією.

5. На підприємстві ІФ ДП «АМПУ» застосовано як матеріальні методи мотивації персоналу, так і нематеріальні, які ефективно впливають на розвиток підприємства в цілому. Проте для досягнення більш ефективного результату діяльності підприємства необхідно приділяти значну увагу мотивації працівників на індивідуальному рівні.

6. Для покращення ефективного розвитку підприємства ІФ ДП «АМПУ» були запропоновані такі заходи мотивації персоналу:

- ❖ Пряма матеріальна мотивація персоналу - преміювання працівників за виконання плану. Після впровадження заходу чистий прибуток підприємства збільшився на 318848,1 тис. грн. або 8,5 %.
- ❖ Непряма матеріальна мотивація персоналу - впровадження методики комплексної оцінки мотивації праці на підприємстві.
- ❖ Нематеріальна мотивація персоналу підприємства - створення «Дошки пошани». Після впровадження заходу спостерігається підвищення продуктивності праці на 2 %. Даний показник складе 135106,57 тис. грн./ос.

7. Обрані методи удосконалення стану підприємства були перевірені на економічну ефективність та показали позитивні результати. Введення змін позитивно впливає на існуючі показники рентабельності та ефективності основних виробничих фондів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бакурова А. В. Самоорганізація соціально-економічних систем: Моделі і методи : монографія / А. В. Бакурова. — Запоріжжя : КПУ, 2010. — 328 с.
2. Балабанова, Л. В. Управління персоналом / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак.— К. : Професіонал, 2016. — 512 с.
3. Баник О. Сучасні проблеми мотивації праці та їх вплив на ефективну діяльність підприємств // Вісник Хмельницького національного університету, №2. Т. 2, 2010.- С. 87-91.
4. Богиня Д.П. Трудовий менталітет у системі мотивації праці/Д.П. Богиня, М.В. Семикіна — Кіровоград: Поліграф-Терція, 2010. — 107 с.
5. Покропивний С. Ф // Економіка підприємства / Підручник. К.: КНЕУ. - 2011. - с.45.
6. Бойчик І.М. Сутність і значення ефективності праці / І.М. Бойчик, П.С. Харів, М.І. Хопчан // Економіка підприємства: Навч.посібник.: Новий світ. - 2012. - с.298.
7. Гетьман О.О. Сутність та зміст ефективності праці / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал // Економіка підприємства: Навч.посібник для студентів ВНЗ. - К. : Центр навчальної літератури. - 2016. - с.194-201.
8. Лозниця В.С. Організація виробництва / В.С. Лозниця, І.І. Маркіна // Менеджмент підприємства. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: НМД "Укоопосвіта", - 2015. - с.11.
9. Скоропад І.В. Механізм управління персоналом / І.В. Скоропад, А.Л. Ільченко // Науковий вісник НЛТУ України. - 2015. - с. 215.
10. Пустовар Я.П. Сучасний стан та перспективні зміни в системі мотивації праці в Україні// Україна в ХХІ ст.: Концепції та моделі економічного розвитку. - Львів: 2014, ч.2. - С. 52-55.
11. Базалійська Н.П. Стан системи мотивації персоналу на вітчизняних підприємствах / Н.П. Базалійська, М.П. Казановська // Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». — 2013. - № 5 - С. 103-105.

12. Зеленько Г.І. Мотивація як чинник підвищення ефективності праці персоналу підприємства / Г.І. Зеленько, Л.Ю. Ганжурова // Наукові записки НаУКМА. - 2017. - Т. 133: Економічні науки. - С. 65-70.
13. Козак К.Б. Мотиваційна політика підприємства як фактор його конкурентоспроможності / К.Б. Козак // Економіка харчової промисловості. – 2013. - № 1. - С. 21-24.
14. Оніщук Ю.Ю. Мотивація як одна зі складових ефективного управління розвитком людських ресурсів організації / Ю.Ю. Оніщук // Управління розвитком. - 2018. - № 12. - С. 137-139.
15. Виноградський М.Д. Управління персоналом : навч. посіб. / М. Д. Виноградський, А. М. Виноградська, О. М. Шканова. – 2-ге вид. – Київ : ЦУЛ, 2018. – С. 500.
16. Вовк О. Корпоративний мікроклімат в аудиторських фірмах: як зробити сприятливим / О. Вовк // Аудитор України. – 2015. – № 7–8. – С. 116–120.
17. Данюк В.М. Кадрове діловодство : навч. посіб. / В. М. Данюк, Л. П. Кулаковська ; М-во освіти і науки України. – Київ : Каравела, 2016. – С. 240.
18. Жилінська Л.О. Оцінка рівня соціально відповідального управління персоналом промислових підприємств / Л. О. Жилінська, Г. В. Перепадченко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2015. – № 1. – С. 88–91.
19. Закаблук Г.О. Економічна ефективність удосконалення системи управління персоналом підприємства / Г. О. Закаблук // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2016. – № 2. – С. 33–41.
20. Захарова О. Привабливий бренд роботодавця: умови створення та інструменти оцінки / О. Захарова // Україна: аспекти праці. – 2015. – № 4. – С. 18–23.
21. Крушельницька О.В. Управління персоналом : навч. посіб. / О. В. Крушельницька, Д. П. Мельничук. – Київ : Кондор, 2013. – 296 с.

22. Лелі Ю.Г. Аналіз існуючих автоматизованих систем управління персоналом на українських підприємствах / Ю. Г. Лелі // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2015. – № 2. – С. 49–52.
23. Михайлова Л. І. Управління персоналом : навч. посіб. / Л. І. Михайлова. – Київ : ЦНЛ, 2017. – 296 с.
24. Олійник О. Гендерний аспект аудиту персоналу / О. Олійник // Україна: аспекти праці. – 2015. – № 3. – С. 33–37.
25. Осіпова А.Ю. Особливості моніторингу показників ефективності використання персоналу підприємства у механізмі управління / А. Ю. Осіпова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – № 7/8. – С. 135–141.
26. Рульєв В.А. Управління персоналом : навч. посіб. для студентів вузів / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич, Т. Л. Мостенська. – Київ : Кондор, 2013. – 309с.
27. Савельєва В.С. Управління персоналом : навч. посіб. / В. С. Савельєва, О. Л. Єськов ; М-во освіти і науки України. – Київ : Професіонал, 2016. – 336 с.
28. Скібіцька Л.І. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. І. Скібіцька. – 2-ге вид. – Київ : Кондор, 2010. – 383 с.
29. Управління персоналом : навчальний посібник / М. Д. Виноградський, С. В. Беляєва, А. М. Виноградська, О. М. Шканова ; М-во освіти і науки України, Київ. економ. ін-т менеджменту «Екомен». – Київ : ЦНЛ, 2016. – 504 с.
30. Управління персоналом фірми : навч. посіб. для студентів вузів / за ред. В. І. Крамаренка, Б. І. Холода. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 272 с.
31. Шитікова Л.В. Теоретичні підходи до формування механізмів управління персоналом підприємства / Л. В. Шитікова // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2015. – № 1. – С. 130–133.
32. Шмиголь, Н. М. Сучасні напрями управління персоналом на підприємствах / Н. М. Шмиголь, А. А. Антонюк // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2015. – № 2. – С. 59–63.

33. Афанасьев М. В. Економіка підприємства : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / М. В. Афанасьєв, А. Б. Гончаров; за ред. проф. М. В. Афанасьєва. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2013. – 412 с.
34. Балабанова Л. В. Управління персоналом : навч. посібн. / Л. В. Балабанова, О.В. Сардак. – К.: ВД "Професіонал", 2016. – 512 с.
35. Егоршин А. П. Основы управления персоналом :учебн. пособ. для вузов по специальности "Упр. персоналом" / А. П. Егоршин. – Н. Новгород : НИМБ, 2013. – 297 с
36. Маслов Е. В. Управление персоналом предприятия : учебное пособие / под ред. П. В. Шеметова. – М. : ИНФРА, 2001. – 312 с.
37. Одегов Ю. Г. Управление персоналом в структурно-логических схемах: учебник / Ю. Г. Одегов. – М. : Академический Проект, 2015. – 188 с.
38. Пономаренко В. С. Механизм управления предприятием: стратегический аспект / В. С. Пономаренко, Е. Н. Ястремская, В. М. Луцковский. – Х. : Изд. ХГЭУ, 2015. – 252 с.
39. Семикіна М. В. Соціально-економічна мотивація праці: методологія оцінки ефективності та принципи регулювання / М. В. Семикіна ; відп. ред. В. В. Онікієнко. – Кіровоград : ПВЦ "Мавік", 2014. – 124 с.
40. Сумин В. А. Регулювання діяльності персоналу управління : монографія / В. А. Сумин. – Донецьк : ДонНТУ, 2016. – 308 с.
41. Федченко А. А. Оплата труда и доходы работников :учебн. пособ. / А. А. Федченко, Ю. Г. Одегов. – М. : Издательско-торговая корпорация "Дашков и Ко", 2014. – 552 с.
42. Тимош І. М. Економіка праці : навч. посібн. / І. М. Тимош. – Тернопіль : Астон, 2012. – 348 с.
43. Ілляш О. І. Пріоритетні напрямки ефективного використання трудового потенціалу підприємства за складовою мотиваційного механізму // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011 №21.7, с. 131-134.
44. Качмарик Я. Д. Мотивація праці як чинник підвищення її продуктивності на підприємстві // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011 № 21.8, с. 209-212.

45. Музиченко-Козловський А. В. Основні елементи механізму мотивування працівників // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011 №21.6, с. 361-366.
46. Тульчинський Р. В. Стан проблеми мотивації праці на вітчизняних підприємствах в сучасних умовах господарювання // Серія Економіка. – 2010 №2, с. 124-126.
47. Кайлюк Є. М. Психологія управління: навч. посіб. – 2-ге вид., виправл. й доповн. / Є. М. Кайлюк, Г. Г. Фесенко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – 2-ге вид. перероб. та доп. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 202 с.
48. Мнушко З. М. Кадровый менеджмент : принципы, задачи, направления, эффективность / З. М. Мнушко, И. В. Пестун // Провизор. – 2014. – № 10. – С. 27-30.
49. Мнушко З. М. Комплексная оценка персонала в целях эффективной работы фармацевтических организаций / З. М. Мнушко, Н. Н. Скрылева, И. Л. Оккерт // Провизор. – 2018. – № 8. – С. 4-10.
50. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування : підручник / В. М. Геєць, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк та ін. – Х. : ІНЖЕК, 2015. – 396 с.
51. Економіка та соціальні аспекти управління інвестиційною діяльністю / В. С. Пономаренко, В. М. Гриньова, Н. М. Лисиця, О. М. Ястремська. – Х. : ХДЕУ, 2013. – 180 с.